

**PROGRAMUL DE ACTIVITATE
AL GUVERNULUI**
„Moldova prosperă, sigură, europeană”,
aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 28 din 16 februarie 2023

I. Viziune

Ne dorim o țară cu cetățeni prosperi, cu instituții puternice și transparente, cu mediu de afaceri competitiv, pentru care relația cu statul e un accelerator și nu o serie de obstacole. Vrem să trăim într-o lume sigură, în care tratatele internaționale sunt respectate, în care problemele dintre țări se rezolvă prin dialog, în care există respect față de statele mici. Vrem să fim membri deplin ai Uniunii Europene. Acest program desfășoară pașii pe care îi vom întreprinde pentru a realiza această viziune.

Vom relansa economia, afectată de crizele regionale și globale. Edificarea unei economii prospere și reziliente necesită resurse financiare accesibile, reguli clare și simple, care pot oferi cetățenilor și mediului de afaceri oportunități, locuri de muncă bine plătite și bunăstare. Nu ne putem permite să ne mișcăm cu pași mărunți, trebuie să ne deschidem spre inovație, diversificare a investițiilor și integrare competitivă în economia globală. Creșterea economică accelerată ne va permite să alocăm mai multe resurse pentru educație și cultură, sănătate și protecție socială, pentru mediu curat și servicii publice de calitate.

Riscurile pentru securitatea din regiune sunt mari, cu consecințe grave pentru Republica Moldova. Țara noastră este ținta unor amenințări și tentative de destabilizare fără precedent. Guvernul va prioritiza ordinea publică și siguranța cetățenilor, păstrarea stabilității și a unității țării prin politici de coeziune și o politică externă activă, precum și prin modernizarea structurilor de forță.

Pentru atingerea obiectivelor de transformare a statului vom asigura o guvernare eficientă: autorități centrale și locale capabile, funcționari profesioniști și bine plătiți, procese modernizate și transparente, consultări cu societatea civilă, mediul de afaceri și cel academic. Ne vom concentra pe eficiența și calitatea serviciului public pentru a putea răspunde provocărilor actuale. Vom implementa schimbările structurale necesare pentru modernizarea statului și pentru integrarea europeană. În acest sens, Guvernul va institui mecanisme de disciplină instituțională și de monitorizare continuă a executării hotărârilor aprobate. Vom crea premisele pentru o justiție echitabilă și independentă.

Ne aflăm la un moment crucial. Deciziile pe care le luăm acum vor influența viitorul nostru și al copiilor noștri. Avem oportunitatea și obligația să facem saltul în lumea civilizată, să devenim parte a familiei europene – o uniune a păcii și a prosperității.

II. Obiective

Pornind de la așteptările cetățenilor Republicii Moldova și ținând cont de provocările majore cu care se confruntă statul, Guvernul își stabilește următoarele obiective fundamentale:

- deschiderea negocierilor pentru aderarea la Uniunea Europeană și accelerarea procesului de integrare;
- elaborarea mecanismului pentru asigurarea disciplinei și evaluarea autorităților publice și a întreprinderilor de stat, precum și definirea criteriilor de performanță adecvate pentru activitatea acestora;
- promovarea măsurilor de dereglementare a economiei, eliminarea barierelor birocratice și a procedurilor normative excesive din calea antreprenorilor;
- crearea condițiilor pentru lansarea de noi afaceri prin facilitarea deschiderii, a dezvoltării și a internaționalizării afacerilor, susținerea IMM-urilor prin programe de finanțare și instruire;
- majorarea influxului de investiții străine și locale în toate domeniile, inclusiv în industrie, IT, întreprinderi de prelucrare a producției agricole și în infrastructura postrecoltare;
- implementarea de politici și măsuri coerente de accelerare a tranziției la economia circulară și economia verde și de adaptare a tuturor sectoarelor la efectele schimbărilor climatice, în vederea atingerii obiectivului neutralității emisiilor de dioxid de carbon până în 2030;
- extinderea accesului la servicii electronice pentru cetățeni și antreprenori, promovarea digitalizării proceselor administrative din cadrul instituțiilor publice și a serviciilor publice;
- creșterea competitivității sectorului agricol și facilitarea accesului producătorilor autohtoni la piețe noi de desfacere;
- asigurarea securității transfrontaliere și a ordinii și siguranței publice prin adaptarea continuă a capacităților și a politicilor la amenințările externe și interne;
- consolidarea mecanismului național de răspuns în situații excepționale prin asigurarea interoperabilității cu procedurile europene;
- prevenirea și combaterea amenințărilor hibride pe palierul securității cibernetice și informaționale;
- consolidarea statului de drept prin continuarea reformei în sfera justiției pentru asigurarea unui sistem judiciar independent, echitabil și transparent;
- accelerarea și eficientizarea luptei împotriva corupției;
- avansarea reformei administrației publice la nivel central și local;
- implementarea mecanismelor și promovarea securității, a durabilității și a eficienței energetice;
- accelerarea reformei învățământului profesional tehnic și continuarea implementării reformei învățământului superior;
- sporirea mobilității cetățenilor prin sisteme de transport eficiente, durabile și sigure, prin dezvoltarea huburilor multimodale, promovarea siguranței rutiere, dezvoltarea infrastructurii drumurilor și transporturilor rutiere, restructurarea,

modernizarea și sporirea interconectării transportului feroviar;

➤ îmbunătățirea condițiilor de trai prin sporirea accesului oamenilor la surse sigure de apă, sisteme de canalizare, infrastructură rutieră, prin extinderea infrastructurii alimentării cu apă și sanitație, precum și fortificarea capacității operatorilor de apă și canalizare;

➤ implementarea principiilor de management integrat al resurselor naturale și al deșeurilor, dezvoltarea sistemului de monitorizare, control și de responsabilitate a utilizării resurselor;

➤ dezvoltarea durabilă a sectorului forestier, prin conservarea și extinderea resurselor forestiere naționale, în vederea sporirii rezilienței climatice pe termen lung și a satisfacerii necesităților țării în produse și servicii generate de păduri;

➤ asigurarea unei creșteri sustenabile a pensiilor, a alocațiilor și a indemnizațiilor;

➤ accelerarea modernizării sistemului de sănătate întru asigurarea majorării accesului populației la toate tipurile de servicii medicale și la medicamente;

➤ promovarea unei politici externe active, bazată pe valorile fundamentale ale lumii libere, pe consolidarea relațiilor cu partenerii de dezvoltare și orientarea eforturilor diplomatice pentru asigurarea parcursului european;

➤ extinderea serviciilor de calitate, inclusiv a celor digitale, pentru diaspora și integrarea diasporei în viața economică;

➤ ridicarea nivelului de cultură în societate și de dezvoltare personală a cetățeanului;

➤ protejarea, restaurarea și punerea în valoare a patrimoniului material, păstrarea și promovarea tradițiilor și a diversității culturale.

III. Repere privind integrarea europeană

➤ Realizarea deplină a celor nouă pași înaintați de Comisia Europeană în Avizul cu privire la cererea de aderare la Uniunea Europeană;

➤ Transpunerea legislației europene care să asigure un nivel bun de pregătire pe toate capitolele de negocieri și operaționalizarea grupurilor de lucru de negociere cu Uniunea Europeană;

➤ Asigurarea dezvoltării durabile a țării și a bunăstării oamenilor prin implementarea Pactului Verde European și alinierea la politica de neutralitate la schimbările climatice a UE pe toate domeniile de activitate;

➤ Consolidarea capacităților autorităților publice pe dimensiunea de integrare europeană;

➤ Elaborarea și punerea în aplicare a planului național de transpunere a acquis-ului comunitar;

➤ Organizarea cu succes a summitului Comunității Politice Europene la 1 iunie 2023 și a altor reuniuni care să contribuie la fortificarea cooperării, pe diverse platforme, cu Uniunea Europeană și statele candidate;

➤ Consolidarea dialogului politic cu statele membre ale Uniunii Europene, inclusiv în vederea valorificării experiențelor și a bunelor practici ale acestora în

procesul de integrare europeană;

➤ Identificarea modalităților de majorare a asistenței Uniunii Europene pentru Republica Moldova, inclusiv prin explorarea posibilității de accesare a fondurilor instrumentului financiar de preaderare.

IV. Priorități

1. Dezvoltarea economică

➤ Promovarea politicilor de atragere a investițiilor, inclusiv stimularea reinvestirii veniturilor pentru animarea activității economice și a creării de noi locuri de muncă;

➤ Susținerea lansării de noi afaceri și dezvoltarea afacerilor existente prin creșterea accesului la finanțare pentru antreprenori atât prin intermediul programelor statului, cât și prin atragerea resurselor din sectorul privat;

➤ Simplificarea continuă a sistemului fiscal și vamal și eliminarea barierelor birocratice din calea afacerilor, printr-un efort masiv și urgent de dereglementare, pentru a susține dezvoltarea afacerilor și creșterea productivității acestora;

➤ Flexibilizarea relațiilor de muncă pentru sporirea atractivității investiționale a Republicii Moldova;

➤ Accelerarea investițiilor publice pentru susținerea creșterii economice.

2. Securitatea statului

➤ Consolidarea capacităților instituțiilor de aplicare a legii și a celor din domeniul de securitate, precum și dotarea lor adecvată, conformă riscurilor actuale, concomitent cu asigurarea promptitudinii intervenției;

➤ Îmbunătățirea calității serviciilor de securitate (ordine publică, securitate comunitară, situații de urgență, intervenții la dezastre) și a interacțiunii cu cetățenii;

➤ Fortificarea structurilor responsabile pentru lupta împotriva amenințărilor hibride și asigurarea securității cibernetice în vederea sporirii nivelului de siguranță pentru oameni, instituțiile statului și pentru mediul privat;

➤ Delimitarea clară a competențelor între instituțiile implicate în asigurarea securității statului și a cetățenilor, concomitent cu dezvoltarea de platforme și procese interinstituționale și interoperabile;

➤ Dezvoltarea sistemului de afaceri interne drept furnizor de securitate regională;

➤ Susținerea interoperabilității cu noile sisteme de informații europene;

➤ Intensificarea măsurilor necesare pentru creșterea gradului de securizare și supraveghere a frontierelor;

➤ Întărirea capacităților de apărare și reziliență prin modernizarea Armatei Naționale.

3. Disciplină în instituții și ordine în țară

➤ Instituirea unui mecanism eficient de monitorizare a executării sarcinilor trasate de Guvern;

- Instituirea unor indicatori de performanță clari și corelarea mai bună a remunerării funcționarilor cu aceștia;
- Continuarea efectuării analizelor funcționale ale ministerelor și instituțiilor subordonate și a reorganizării acestora în vederea eficientizării și focusării resurselor pe domeniile prioritare de activități;
- Eficientizarea luptei împotriva mării corupții, prin delimitarea clară a competențelor CNA și PA, și focusarea Procuraturii Anticorupție pe investigarea cauzelor de corupție mare, precum și prin îmbunătățirea mecanismelor de aplicare a măsurilor speciale de investigații;
- Reformarea sistemului judecătoresc, continuarea procesului de evaluare extraordinară și specializarea judecătorilor pentru examinarea cauzelor de corupție;
- Revizuirea cadrului legal în vederea asigurării condițiilor pentru simplificarea procedurilor penale, pentru examinarea operativă a dosarelor de corupție mare și pentru eficientizarea proceselor de returnare a banilor publici.

V. Politici sectoriale prioritare

ECONOMIE ȘI DIGITALIZARE

- Dereglementarea activității de întreprinzător, reducerea poverii administrative și eliminarea barierelor birocratice din calea antreprenorilor locali și a investitorilor străini, la toate etapele derulării unei afaceri – de la fondare până la lichidarea acesteia;
- Crearea condițiilor prielnice de dezvoltare a afacerilor, inclusiv prin simplificarea și consolidarea sistemului fiscal (reducerea numărului de taxe și impozite, simplificarea raportării și optimizarea regimurilor fiscale), flexibilizarea relațiilor de muncă și a pieței muncii etc.;
- Dezvoltarea Organizației pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului: eficientizarea programelor de susținere a mediului de afaceri, creșterea nivelului de transparență și a calității serviciilor, susținerea afacerilor locale prin instrumente de finanțare, de acces la piață, inclusiv susținerea micilor producători și comercianți;
- Promovarea politicilor de atragere a investițiilor, inclusiv stimularea reinvestirii veniturilor pentru accelerarea activității economice, a creșterii exporturilor și a creării de noi locuri de muncă;
- Implementarea avertizărilor și a controalelor consultative în scopul diminuării corupției și a creșterii nivelului de încredere dintre stat și antreprenori. Reducerea numărului de controale, asigurarea implementării legii privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător;
- Dezvoltarea comerțului electronic prin simplificarea procedurilor și integrarea Republicii Moldova în platforme de comerț electronic internaționale, conectarea la sisteme de plăți online internaționale și valorificarea sistemelor naționale, inclusiv a serviciului guvernamental de plăți MPay;
- Promovarea instrumentelor digitale în economie și societate. Excluderea obligativității prezentării pe suport fizic de către cetățeni și antreprenori a actelor

emise de autorități și implementarea serviciilor publice automatizate, fără necesitatea solicitării explicite a acestora, simplificând interacțiunea cu statul;

➤ Participarea la Programul Comunitar privind Piața Unică pentru a îmbunătăți funcționarea pieței interne, protejarea consumatorilor, capacitatea mediului de afaceri, în special a IMM-urilor, precum și consolidarea cooperării dintre autoritățile competente și instituțiile UE. Negocierea și semnarea Acordului European privind Evaluarea Conformității și Acceptarea Produselor Industriale (ACAA);

➤ Valorificarea oportunităților economice conexe integrării europene, precum eliminarea tarifelor de roaming, recunoașterea reciprocă a serviciilor de încredere și a altor mecanisme electronice de interacțiune.

AFACERI EXTERNE ȘI INTEGRARE EUROPEANĂ

➤ Promovarea consecventă a obiectivului de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană la nivel național și internațional prin intermediul cooperării cu actorii guvernamentali și neguvernamentali;

➤ Implementarea prevederilor Agendei de Asociere și ale Acordului de Asociere, precum și a prevederilor altor acorduri moldo-comunitare;

➤ Aprofundarea cooperării cu UE în politica externă și de securitate prin valorificarea platformelor de dialog și a instrumentelor de asistență (Facilitatea Europeană pentru Pace și altele), sporirea participării în misiunile UE de gestionare a crizelor, mobilizarea expertizei europene pentru consolidarea rezilienței, creșterea nivelului de convergență cu UE în sfera politicii externe;

➤ Dezvoltarea relației privilegiate cu România în baza comunității de limbă, istorie, cultură și a parteneriatului pentru integrarea europeană a Republicii Moldova;

➤ Aprofundarea parteneriatului strategic între România și Republica Moldova pentru integrarea europeană a Republicii Moldova, precum și dezvoltarea în continuare a relațiilor speciale privilegiate, inclusiv prin implementarea Foii de parcurs privind domeniile prioritare de cooperare dintre Republica Moldova și România, semnată la 23 noiembrie 2021. Implementarea proiectelor comune de infrastructură, interconectare energetică, precum și valorificarea Acordului interguvernamental privind asistența financiară nerambursabilă oferită de România;

➤ Dezvoltarea în continuare a relațiilor cuprinzătoare cu Ucraina și susținerea fermă a suveranității și a integrității teritoriale a acesteia, asigurarea interacțiunii bilaterale pe problematica consolidării securității și a stabilității regionale, precum și oferirea de sprijin politic și asistență umanitară;

➤ Promovarea unui dialog politic proactiv cu statele membre ale Uniunii Europene, inclusiv în vederea asigurării sprijinului pentru avansarea procesului de aderare, precum și aprofundarea și diversificarea relațiilor bilaterale cu statele din întreg spațiul european;

➤ Extinderea și aprofundarea dialogului cu Statele Unite ale Americii și avansarea cooperării bilaterale, în special în domeniul economic, comercial și

energetic, sporirea investițiilor americane în țara noastră, precum și realizarea inițiativelor în sfera de apărare și securitate;

- Valorificarea pleneră a potențialului de cooperare bilaterală în toate domeniile de interes cu statele din arealul Asia-Pacific, Orientul Mijlociu și America Latină cu care Republica Moldova împărtășește valori și obiective comune;

- Promovarea unei diplomații economice abile pentru creșterea exporturilor produselor autohtone competitive, în special pe piața Uniunii Europene, dar și identificarea de noi piețe de desfacere, atragerea investițiilor străine și promovarea țării în calitate de destinație economică atractivă;

- Consolidarea cooperării în cadrul structurilor regionale și multilaterale (ONU, OSCE, Consiliul Europei, alte organizații internaționale relevante) în vederea promovării obiectivelor Republicii Moldova;

- Continuarea dialogului politic cu NATO și statele aliate, în baza Planului Individual de Acțiuni al Parteneriatului (IPAP) Republica Moldova – NATO, având drept scop principal avansarea procesului de modernizare a sectorului de securitate și apărare, precum și consolidarea rezilienței și a capacităților instituționale pentru a face față noilor provocări la adresa securității statului și a cetățenilor săi;

- Facilitarea sprijinului partenerilor de dezvoltare ai Republicii Moldova prin intermediul Platformei de Sprijin pentru Moldova;

- Continuarea modernizării și digitalizării serviciilor consulare pentru diaspora, promovarea instrumentelor juridice de protecție socială a lucrătorilor migranți moldoveni, sprijinirea asociațiilor culturale și asigurarea condițiilor favorabile pentru participarea cetățenilor la alegerile din Republica Moldova.

AGRICULTURĂ ȘI INDUSTRIE ALIMENTARĂ

- Susținerea eforturilor fermierilor pentru asigurarea lanțului valoric durabil prin dezvoltarea infrastructurii de postrecoltare, de păstrare și procesare a producției agricole;

- Alinierea sectorului agroalimentar al Republicii Moldova la prevederile Politicii Agricole Comune a Uniunii Europene prin armonizarea legislației naționale la normele comunitare și implementarea progresivă a acestora;

- Diversificarea piețelor pentru produsele autohtone și reducerea dependenței sectorului agricol moldovenesc de piețele tradiționale;

- Transpunerea standardelor și a cerințelor de calitate, siguranță și control și obținerea dreptului de export în Uniunea Europeană a mai multor produse;

- Sporirea rezilienței sectorului agroalimentar la schimbările climatice, prin reabilitarea și extinderea sistemelor de irigare, dezvoltarea sistemelor de acumulare a apelor pluviale; reorientarea fermierilor spre culturi mai rezistente la condiții de secetă și stimularea agriculturii intensive, cu valoare adăugată sporită;

- Revitalizarea sectorului zootehnic prin modernizarea exploatațiilor zootehnice, majorarea șeptelului de animale și sporirea competitivității în fermele zootehnice;

- Promovarea agriculturii ecologice prin implementarea principiilor

agriculturii organice și ale agriculturii durabile;

- Promovarea, în cadrul practicilor agricole, a măsurilor de protecție a solului, prietenoase mediului, care să asigure un management durabil al resurselor de sol;

- Consolidarea și încurajarea cooperării/asocierii între producătorii agricoli;

- Dezvoltarea infrastructurii economice rurale aferente exploatațiilor agricole și diversificarea activităților economice în mediul rural.

REINTEGRAREA ȚĂRII

- Continuarea dialogului în formatul de negocieri 1+1 și în cadrul grupurilor de lucru sectoriale în vederea identificării soluțiilor tehnice pentru cele mai stringente probleme cu care se confruntă locuitorii din raioanele de est ale țării și din Zona de Securitate;

- Intensificarea dialogului cu partenerii internaționali implicați în procesul de negocieri privind reglementarea transnistreană în vederea menținerii stabilității și a evitării escaladării tensiunilor;

- Consolidarea parteneriatelor cu societatea civilă în vederea restabilirii încrederii între ambele maluri ale Nistrului;

- Combaterea acțiunilor de dezinformare și informarea corectă a opiniei publice de pe ambele maluri ale Nistrului despre esența politicilor de reintegrare a țării;

- Promovarea unor politici coerente în vederea restabilirii spațiilor naționale unice (vamal, fiscal, economic, educațional ș.a.);

- Realizarea acțiunilor de protejare a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului în perimetrul transnistrean;

- Eliminarea obstacolelor în calea liberei circulații, inclusiv asigurarea accesului permanent și nestingherit al fermierilor din raionul Dubăsari la terenurile agricole amplasate după traseul Camenca–Tiraspol;

- Asigurarea bunei funcționări a școlilor cu predare în limba română din raioanele de est ale țării și mun. Bender, precum și extinderea cooperării cu alte instituții de învățământ din regiune în vederea încadrării acestora în spațiul educațional al Republicii Moldova;

- Promovarea acțiunilor menite să sprijine cultura națională în raioanele de est ale țării.

AFACERI INTERNE

- Eficientizarea managementului intervențiilor la sesizările cetățenilor prin creșterea numărului de echipe de patrulare și reacție, extinderea ariei de intervenție, dezvoltarea sistemelor de identificare a sectoarelor vulnerabile și a punctelor cu cea mai mare incidență de evenimente;

- Dezvoltarea continuă a sistemelor inteligente pentru eficientizarea și transparentizarea proceselor, utilizarea rațională a resurselor, monitorizarea performanțelor și soluționarea calitativă a cazurilor (extinderea procedurilor de

fixare digitalizată în vederea diminuării ratei accidentelor rutiere, dezvoltarea și implementarea e-dosarului contravențional și a e-dosarului penal, implementarea aplicației de recrutare și evaluare a personalului);

➤ Protejarea persoanelor vulnerabile, a minorilor, a victimelor infracțiunilor comise cu violență prin crearea și operaționalizarea Centrului de justiție familială, dinamizarea consiliilor de siguranță, promovarea abordărilor noi în soluționarea cazurilor de violență sexuală, instituirea mecanismului de raportare a abuzului sexual online;

➤ Creșterea și modernizarea capabilităților și a proceselor de combatere a infracțiunilor comise în mediul online și cu utilizarea tehnologiilor digitale prin ajustarea cadrului legal, implementarea mecanismelor și a sistemelor moderne de investigare;

➤ Asigurarea evidenței și a controlului unic centralizat asupra circulației armelor, crearea Punctului Focal pe domeniul armelor de foc, al munițiilor, al substanțelor și materialelor explozive, precum și dezvoltarea Sistemului informațional automatizat „Registrul de stat al armelor” și a capabilităților de marcare a armelor;

➤ Modernizarea sistemului de coordonare a securității frontierei de stat prin implementarea Sistemului european de supraveghere a frontierelor (EUROSUR), a Sistemului informațional „Registrul cu numele pasagerilor (PNR)” și implementarea Sistemului de informații prealabile despre pasageri avia (API) în vederea identificării timpurii a riscurilor și a amenințărilor la adresa securității și ordinii publice și a susținerii schimbului de informații între autoritățile naționale și cele internaționale relevante;

➤ Eficientizarea activităților privind regimul străinilor prin reingineria, optimizarea și digitalizarea serviciilor publice acordate acestora, precum și actualizarea cadrului legislativ în domeniu;

➤ Consolidarea capacității de furnizare a asistenței internaționale în materie de protecție civilă în contextul aderării la Mecanismul de protecție civilă al UE, precum și optimizarea managementului crizelor;

➤ Îmbunătățirea condițiilor de muncă ale personalului prin creșterea gradului de dotare, impunerea unui management instituțional care să încurajeze performanțe și să îmbunătățească cultura organizațională, să manifeste grijă față de angajat prin modernizarea sistemului medical dedicat și să asigure o instruire adecvată prin programe profesionale adaptate provocărilor curente;

➤ Implementarea tehnicilor investigative și criminalistice moderne, extinderea cooperării polițienești internaționale, aderarea și participarea în formatele europene de aplicare a legii și creșterea capabilităților de previziune și anticipare strategică.

FINANȚE

➤ Asigurarea unui management al finanțelor publice bazat pe principiile de disciplină fiscală, legitimitate, predictibilitate, transparență și responsabilitate,

inclusiv prin educarea financiară a publicului pe dimensiunea de finanțe publice;

- Setarea unui cadru macrobugetar pe termen mediu oportun și relevant unei politici de venituri și cheltuieli prielnice dezvoltării economice durabile;

- Elaborarea și planificarea bugetului în conformitate cu Cadrul Bugetar pe Termen Mediu, asigurând respectarea ciclului bugetar atât la nivelul autorităților centrale, cât și monitorizarea respectării, în limita competențelor, a celor locale, precum și monitorizarea executării bugetelor anuale, inclusiv bazându-se pe un sistem de contabilitate și raportare bugetară eficientă și automatizată la maxim;

- Realizarea unei politici fiscale și vamale în conformitate cu cele mai bune practici internaționale și consultarea activă cu persoanele interesate (cetățeni, mediul de afaceri, societatea civilă, mediul academic, autoritățile locale etc.);

- Consolidarea și eficientizarea sistemului de administrare a veniturilor, inclusiv prin implementarea soluțiilor digitale de gestionare a proceselor interne și de interacțiune cu mediul extern, excluderea procedurilor inutile ce îngreunează realizarea sarcinilor, instituirea unui sistem de comunicare și educare continuă a publicului larg pe subiectele de competență etc.;

- Implementarea unor politici de contabilitate și de audit în sectorul privat care să asigure un nivel de evidență și de transparență suficient pentru utilizatorii interni și externi ai informației financiare, fără a pune o povară birocratică excesivă pe companii;

- Gestionarea eficientă a asistenței financiare externe și a datoriei publice;

- Dezvoltarea în continuare a domeniului achizițiilor, inclusiv examinarea oportunității introducerii mecanismului de achiziții multianuale; dezvoltarea digitalizării pentru toate tipurile de proceduri; crearea bazei de specialiști certificați în domeniul achiziției publice care ar putea presta servicii la cerere (prin contractare);

- Optimizarea și digitalizarea proceselor de management financiar și control public intern, inclusiv prin dezvoltarea proceselor de centralizare pentru instituțiile de stat și pe bază de outsourcing la nivelul instituțiilor locale;

- Fortificarea capacităților Inspecției Financiare pentru a deveni nu atât un organ de control ce constată abaterea, cât unul care ajută la prevenirea greșelilor și a fraudelor prin sisteme de analiza digitală.

JUSTIȚIE

- Continuarea procesului de evaluare a candidaților la funcțiile de membri ai Consiliului Superior al Magistraturii și ai Consiliului Superior al Procuraturii (pre-vetting) în vederea constituirii noilor organe de autoadministrare în justiție și în procuratură;

- Adoptarea și implementarea pachetului de legi referitoare la reformarea Curții Supreme de Justiție;

- Elaborarea legislației privind evaluarea judecătorilor și a procurorilor din funcțiile și instituțiile cheie, cu expertizarea acestora la Comisia de la Veneția;

- Revizuirea legislației privind consolidarea colegiilor de selecție, carieră și evaluare a performanțelor pentru judecători și procurori în vederea eficientizării

activității acestora;

- Revizuirea cadrului legal în vederea eficientizării activității inspecțiilor de profil și a răspunderii disciplinare a judecătorilor și a procurorilor;
- Revizuirea legislației penale și procesual-penale în vederea modernizării instituțiilor din Codul penal și din Codul de procedură penală, inclusiv pentru eficientizarea investigării și accelerarea examinării cauzelor penale în instituțiile de drept;
- Modificarea legislației în vederea delimitării clare a competențelor Procuraturii Anticorupție și ale Centrului Național Anticorupție în ceea ce privește investigarea corupției la nivel înalt;
- Perfecționarea cadrului normativ privind avertizorii de integritate în corespundere cu legislația Uniunii Europene;
- Consolidarea profesiilor juridice în sistemul de drept național (avocatura, notariatul, medierea, executorii, experții judiciari);
- Promovarea și consolidarea mecanismelor extrajudiciare de soluționare a litigiilor;
- Aprobarea unei legi noi cu privire la accesul la informațiile de interes public, a unei legi noi cu privire la protecția datelor cu caracter personal și a legii cu privire la Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal;
- Implementarea și consolidarea utilizării tehnologiilor informaționale în sectorul justiției și digitalizarea profesiilor juridice. Extinderea pilotării în toate instanțele judecătorești a aplicației informatice e-dosar judiciar și extinderea categoriilor de cauze examinate prin videoconferință;
- Dezvoltarea sistemului progresiv de executare a pedepselor, sporirea serviciilor de corecție și reintegrare socială a persoanelor aflate în sistemul de probațiune și sistemul penitenciar.

APĂRARE

- Asigurarea procesului de modernizare și transformare a capacităților militare ale Armatei Naționale;
- Creșterea atractivității și îmbunătățirea condițiilor de serviciu ale militarilor, atragerea de specialiști în serviciul militar;
- Dezvoltarea educației, a cercetării și a învățământului militar;
- Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii, inclusiv prin programe de modernizare a armamentului și a tehnicii militare din dotarea Armatei Naționale;
- Consolidarea, valorificarea și identificarea domeniilor noi de cooperare pe linie bilaterală și cu organizații internaționale, precum și identificarea unor domenii noi conform necesităților de dezvoltare;
- Implementarea și eficientizarea procesului de planificare a apărării, inclusiv perfecționarea mecanismelor asociate procesului de implementare a Sistemului de planificare, programare, bugetare și evaluare la nivel instituțional;
- Menținerea și creșterea contribuției în operațiuni și misiuni internaționale de menținere a păcii.

INFRASTRUCTURĂ ȘI DEZVOLTARE REGIONALĂ

➤ Dezvoltarea unei strategii de mobilitate în domeniul transporturilor și al infrastructurii drumurilor, care va servi drept premisă pentru instituirea unui sistem de transport accesibil, durabil, interoperabil și sigur, în scopul eficientizării transportului de pasageri și marfă, al îmbunătățirii infrastructurii, care va asigura conectivitatea rețelei strategice de transport a Republicii Moldova la rețeaua transeuropeană de transport (TEN-T), precum și la rețelele din regiune;

➤ Reabilitarea tronsonului de cale ferată Bender – Căușeni – Basarabeasca – Etulia – Giurgiulești;

➤ Consolidarea și construirea podurilor rutiere de frontieră peste râul Prut în scopul îmbunătățirii conectivității între Republica Moldova și România (Ungheni–Ungheni, Leova–Bumbăta, Leușeni–Albița; Cahul–Oancea; Sculeni–Sculeni);

➤ Construirea podului rutier transfrontalier peste râul Nistru la frontiera de stat moldo-ucraineană în zona localităților Cosăuți (MD) – Yampil (UA);

➤ Reabilitarea și construirea drumurilor publice naționale în scopul creșterii cu 8% sau cu circa 480 km a drumurilor naționale îmbunătățite și transferate la categoria de drumuri în stare „bună” și „foarte bună”;

➤ Negocierea și semnarea Protocolului financiar dintre Guvernul Republicii Moldova și Republica Franceză privind finanțarea proiectului de modernizare a infrastructurii feroviare Chișinău–Ungheni, cu ecartament european;

➤ Modificarea Codului transporturilor rutiere nr.150/2014 în scopul implementării Cărții Calității CEMT, al eficientizării serviciilor regulate de transport rutier, al revizuirii politicii tarifare pentru serviciile de transport persoane și activități conexe, al combaterii transporturilor ilicite etc.;

➤ Continuarea dialogului cu Uniunea Europeană pentru extinderea valabilității Acordului privind transportul rutier de mărfuri pentru menținerea regimului liberalizat pentru serviciile de transport rutier;

➤ Stimularea reînnoirii parcului de vehicule antrenat la efectuarea transportului de persoane prin servicii regulate;

➤ Implementarea prevederilor Acordului privind spațiul aerian comun pentru stimularea turismului și dezvoltării economice a țării;

➤ Adoptarea Codului urbanismului și al construcțiilor și reducerea în jumătate a numărului actelor permisive în construcții;

➤ Reformarea gestionării fondului locativ și creșterea numărului de blocuri locative administrate de asociații de proprietari în condominiu;

➤ Semnarea Acordului de împrumut dintre Guvernul Republicii Moldova și Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei pentru lansarea fazei a III-a a Proiectului de asigurare cu locuințe sociale; asigurarea construcției a circa 450 de locuințe sociale, destinate pentru aproximativ 1600 de persoane; modernizarea căminelor studențești în 4 orașe cu o capacitate de aproximativ 750 de locuri; construcția/renovarea azilurilor pentru bătrâni în 16 localități ale țării cu o capacitate de cazare pentru aproximativ 800 de persoane;

➤ Creșterea, către anul 2025, a ratei de conectare a populației la rețeaua publică de canalizare până la 70% și la rețeaua publică de alimentare cu apă până la 83%.

ENERGIE

➤ Prevenirea și atenuarea potențialelor crize energetice, inclusiv prin asigurarea achiziției și a stocurilor strategice de gaze naturale și diversificarea surselor de aprovizionare cu energie electrică;

➤ Creșterea securității energetice prin întărirea sistemului electroenergetic și a gradului de interconectare cu România prin accelerarea lucrărilor la linia electrică 400 kV Vulcănești – Chișinău și demararea investiției în linia electrică 400 kV Bălți – Suceava;

➤ Definitivarea și aprobarea Strategiei Energetice 2030 cu viziunea privind decarbonizarea sectorului energetic, precum și a Planului național integrat privind energia și clima, pentru alinierea Republicii Moldova la Pactul Verde European;

➤ Digitalizarea sectorului energetic și creșterea securității informatice prin preluarea bunelor practici din domeniu aplicate în Uniunea Europeană;

➤ Crearea Fondului pentru eficiență energetică în sectorul rezidențial drept mecanism sustenabil și atractiv de cofinanțare a proiectelor de reducere a consumurilor de energie ale gospodăriilor casnice;

➤ Creșterea sustenabilității sectorului energetic și reducerea importurilor de energie electrică prin lansarea primei licitații transparente pentru proiecte mari investiționale în domeniul surselor regenerabile de energie;

➤ Crearea de noi oportunități pentru consumatori în a deveni producători de energie din surse regenerabile prin stabilirea cadrului legal și normativ necesar, precum și acordarea de facilități;

➤ Facilitarea investițiilor în tehnologii de stocare a energiei și în unități de echilibrare, care să permită o mai bună integrare a surselor regenerabile;

➤ Dezvoltarea pieței concurențiale de energie electrică și pregătirea integrării pe piața internă a Uniunii Europene prin desemnarea operatorului pieței de energie electrică și lansarea piețelor organizate pe termen scurt, ceea ce va crește concurența și va crea premise pentru un preț corect și competitiv al energiei electrice;

➤ Reducerea vulnerabilității energetice prin compensarea costurilor și lansarea programului de subvenționare a măsurilor de eficiență energetică pentru consumatorii de energie vulnerabili.

MEDIU

➤ Accelerarea implementării standardelor europene de mediu, promovarea inovațiilor și a investițiilor în conformitate cu Pactul Verde European;

➤ Integrarea principiilor de dezvoltare durabilă și de adaptare la schimbările climatice în toate sectoarele economiei naționale, inclusiv în politicile economice, de achiziții publice și de subvenționare;

➤ Crearea sistemului de management integrat al calității apei, a solului și a

aerului, reducerea emisiilor de poluanți în atmosferă și a gazelor cu efect de seră comparativ cu anul de referință 1990, asigurarea aplicării principiului „poluatorul plătește”, aplicarea responsabilității extinse a producătorilor și răspunderea pentru cauzarea prejudiciului mediului;

➤ Lansarea și crearea unor sisteme integrate de gestionare a deșeurilor prin dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor necesare, pentru reducerea cantităților de deșeuri depozitate, creșterea ratei de reciclare, regionalizarea serviciilor și reducerea consumului de resurse naturale;

➤ Elaborarea și implementarea proiectelor naționale privind reabilitarea corpurilor de apă și, în special, a celor strategice; restabilirea și extinderea suprafețelor de păduri; reabilitarea și extinderea ariilor naturale protejate de stat;

➤ Elaborarea și implementarea unui sistem transparent, integrat de monitorizare automatizată a indicatorilor de calitate a apelor, a aerului și a solului, inclusiv a condițiilor meteorologice, și asigurarea controlului calității mediului pe întreg teritoriul țării;

➤ Reducerea și eliminarea impactului substanțelor chimice asupra mediului și asupra sănătății populației prin dezvoltarea unui sistem durabil de management al substanțelor chimice din punct de vedere legislativ, instituțional, tehnic și informațional;

➤ Consolidarea dialogului cu mediul academic, asociativ și de afaceri pentru a crea o guvernare de mediu eficientă, incluzivă și transparentă, pentru a răspunde nevoilor cetățenilor și pentru a asigura progresul reformelor;

➤ Încurajarea întreprinderilor spre alinierea la cadrul normativ și standardele de mediu, înlocuirea proceselor industriale poluante, prin aplicarea măsurilor de prevenire a poluării, decuplarea creșterii economice de utilizare a resurselor și degradare a mediului, susținerea tehnologiilor ecologice (care ținesc în mod direct îmbunătățirea condițiilor de mediu), valorificând și sprijinul internațional în pe acest domeniu;

➤ Consolidarea dialogului cu România pentru asigurarea managementului integrat al resurselor de apă și al ecosistemelor acvatice în râul Prut și cu Ucraina pentru adoptarea și implementarea măsurilor de asigurare a funcționării ecologice a Complexului hidrotehnic nistrean (Novodnestrovsk) în conformitate cu cerințele internaționale de mediu.

MUNCĂ ȘI PROTECȚIE SOCIALĂ

➤ Promovarea ocupării tinerilor din grupul inactivi, a persoanelor cu dizabilități și a șomerilor în general prin fortificarea capacităților Agenției Naționale de Ocupare a Forței de Muncă, implementarea sistemului de vouchere de formare profesională, creșterea investițiilor în programele de ocupare și simplificarea acestora;

➤ Reducerea fenomenului muncii nedeclarate și a salariilor în plic, introducerea voucherelor de contribuții sociale în agricultură și sporirea eficienței și a integrității activității Inspectoratului de Stat al Muncii;

- Sporirea accesului la servicii sociale de calitate pentru familiile și persoanele aflate în situații dificile prin implementarea Reformei Sistemului de Asistență Socială;
- Implementarea unui set de măsuri durabile pentru protecția socială a veteranilor;
- Oferirea suportului pentru familiile tinere prin intermediul Programului Familia, extinderea serviciilor publice de creșă, a serviciilor alternative de îngrijire a copilului și flexibilizarea concediului paternal și a celui de îngrijire a copilului;
- Reducerea semnificativă a sărăciei în rândul copiilor prin îmbunătățirea prestațiilor și a serviciilor de sprijin destinate familiilor cu copii în situații dificile și de risc;
- Sporirea accesului la programe sociale, culturale, sportive și servicii digitale pentru persoanele în etate;
- Promovarea egalității între femei și bărbați, reducerea inegalității de gen de pe piața muncii și în domeniul salarizării;
- Asigurarea investițiilor pentru extinderea serviciilor de prevenție și suport în cazurile de violență asupra femeilor și de violență în familie;
- Reformarea ajutorului social pentru o mai bună țintire a efortului de asistență socială;
- Asigurarea incluziunii persoanelor cu dizabilități în toate sectoarele din societate;
- Introducerea unui nou sistem de management al performanței în toate instituțiile subordonate, creșterea transparenței, asigurarea unei digitalizări complete pentru a spori eficiența și a reduce fraudă.

EDUCAȚIE ȘI CERCETARE

- Asigurarea instituțiilor de învățământ cu personal suficient și competent prin majorarea salariilor, majorarea indemnizației pentru tineri specialiști, îmbunătățirea condițiilor de muncă, inclusiv prin dotarea instituțiilor de învățământ cu echipamente pentru laboratoarele de chimie, fizică, biologie și informatică;
- Îmbunătățirea pregătirii resursei umane în educație prin consolidarea capacităților instituțiilor de învățământ care desfășoară programe în domeniul științelor educației, inclusiv prin fondarea unui Institut Național pentru Educație și Leadership care să asigure modernizarea proceselor de formare inițială și continuă a cadrelor didactice și manageriale;
- Simplificarea procedurilor de documentare și raportare a activității cadrelor didactice prin utilizarea eficientă a Sistemului Informațional de Management în Educație, inclusiv desfășurarea programelor pentru îmbunătățirea competențelor digitale ale cadrelor didactice pentru sporirea eficienței utilizării tehnologiilor informaționale în procesul didactic;
- Îmbunătățirea mecanismelor de finanțare a instituțiilor de învățământ general, profesional tehnic și superior, inclusiv prin luarea în considerare a aspectelor de finanțare ce implică creșteri salariale pe bază de merit și performanță;

➤ Modernizarea infrastructurii în instituțiile de învățământ general și asigurarea condițiilor necesare de igienă și sanitație, inclusiv cu sprijinul României și al partenerilor internaționali;

➤ Elaborarea și implementarea unui program pentru sprijinirea educației incluzive în învățământul general;

➤ Dezvoltarea programelor de susținere a elevilor și a studenților capabili de performanțe înalte la studii, inclusiv prin majorarea burselor de merit pentru studenți și elevi din școli profesionale și colegii, majorarea premiilor pentru rezultate deosebite obținute la olimpiadele și concursurile internaționale;

➤ Sprijinirea programelor pentru dezvoltarea competențelor de comunicare în limba română ale copiilor din instituțiile cu instruire în limbile minorităților naționale, inclusiv elaborarea și implementarea unui program național pentru învățarea limbii române de către reprezentanții minorităților naționale, inclusiv de către populația adultă;

➤ Promovarea de inițiative pentru modernizarea și eficientizarea învățământului profesional tehnic, cu implicarea angajatorilor și mediului de afaceri, în scopul oferirii absolvenților a unei pregătiri mai bune pentru piața muncii și pentru o carieră de succes, inclusiv dezvoltarea învățământului dual;

➤ Creșterea capacităților instituțiilor de învățământ superior care pregătesc specialiști în domeniile prioritare pentru dezvoltarea societății prin elaborarea unor programe de suport pentru dezvoltarea programelor de studii ce corespund necesităților mediului de afaceri, perfecționarea cadrelor didactice și sporirea conlucrării mediului de afaceri cu instituțiile de învățământ superior;

➤ Revizuirea și modernizarea cadrului normativ pentru eficientizarea sistemului național de cercetare și inovare și sporirea impactului cercetărilor științifice asupra mediului de afaceri și a societății, inclusiv asigurarea unei creșteri permanente a alocațiilor pentru dezvoltarea infrastructurii de cercetare și a domeniului cercetării și inovării în ansamblu;

➤ Îmbunătățirea cadrului de politici pentru modernizarea sectorului de tineret, majorarea alocațiilor pentru a asigura consolidarea serviciilor pentru tineri;

➤ Îmbunătățirea cadrului de politici pentru modernizarea sistemului de educație fizică și sport și creșterea alocațiilor financiare pentru sporirea posibilităților de participare a sportivilor de performanță la competiții naționale și internaționale și promovarea sportului de masă.

SĂNĂTATE

➤ Creșterea accesului populației la un șir de servicii medicale de calitate prin construirea a două spitale regionale la Bălți și la Cahul, care să ofere locuitorilor din nordul și sudul țării acces larg la servicii medicale de înaltă performanță, precum și prin crearea Sistemului de regionalizare a mecanismelor de referință, diagnostic și tratament al accidentelor cerebrovasculare acute, prin fondarea și dotarea cu echipamente a 7 centre primare în spitale raionale, a 2 centre comprehensive municipale și a 2 centre multidisciplinare terțiare cu scop de reducere a morbidității,

a mortalității și a instalării dizabilității în urma accidentelor cerebrovasculare acute;

- Fortificarea serviciilor medicale specializate de diagnostic și tratament prin dotarea a 8 centre subregionale cu echipamente de înaltă performanță (CT, radiografie digitală, USG, endoscopie, echipamente pentru secțiile de reanimare și chirurgie);

- Îmbunătățirea condițiilor de infrastructură și dotare a instituțiilor medico-sanitare publice din țară prin crearea și deschiderea unităților de primiri urgente în Institutul de Medicină de Urgență și Spitalul Clinic Bălți, dotate cu cele mai moderne echipamente, reparația capitală a 11 secții de terapie intensivă, renovarea sediilor Centrelor de Sănătate Publică din țară, renovarea treptată a spitalelor raionale;

- Implementarea proiectelor de eficiență energetică și utilizare a resurselor regenerabile în minim 5 instituții medicale;

- Organizarea noului model național de furnizare a serviciilor de reabilitare la trei nivele (acut, post-acut, de lungă durată);

- Creșterea accesului la medicamente prin lărgirea listei de medicamente compensate și îmbunătățirea politicilor în domeniul medicamentului și al asistenței farmaceutice;

- Dezvoltarea continuă a politicilor pentru resursele umane în sănătate;

- Aplicarea unui sistem modern de evaluare a calității serviciilor medicale, crearea Consiliului Național de Evaluare și Acreditare în Sănătate;

- Dezvoltarea programelor de prevenire și control al bolilor transmisibile și nontransmisibile, de promovare a sănătății și a educației pentru sănătate;

- Elaborarea și implementarea rețelei medicale electronice;

- Dezvoltarea, interconectarea și utilizarea de către toate instituțiile medicale a sistemelor informaționale existente, componente ale transformării digitale a sistemului de sănătate;

- Sporirea capacității de intervenție rapidă la amenințări și urgențe de sănătate prin dezvoltarea planurilor de contingență și răspuns la ele și modernizarea instituțiilor responsabile.

CULTURĂ

- Crearea unui nou sistem de susținere și subvenționare în domeniul artistic și de creație public, privat și independent;

- Regândirea modelului organizațional al Caselor de Cultură, al bibliotecilor și al muzeelor, precum și avansarea rolului lor de integrator comunitar;

- Digitalizarea fondului de carte din bibliotecile publice;

- Stabilirea unui mecanism național de finanțare a procesului de restaurare și punere în valoare a patrimoniului cultural și integrarea acestuia în circuitul cultural-turistic;

- Crearea și consolidarea unui sistem sustenabil de educație artistică. Profesionalizarea managerilor din sectorul cultural și cel creativ prin îmbunătățirea ofertei de formare inițială și continuă;

- Dezvoltarea și diversificarea produsului turistic național (agroturismul,

ecoturismul, turismul rural, vitivinicol, gastronomic și cultural), consolidarea rolului comunităților locale și implicarea diasporei;

➤ Consolidarea investițiilor în dezvoltarea infrastructurii turistice, formarea și consolidarea destinațiilor turistice, inclusiv prin acțiuni de promovare, conservare și restaurare a monumentelor istorice;

➤ Consolidarea brandului turistic de țară și continuarea activităților de promovare a acestuia în piețele-țintă;

➤ Integrarea sectorului cultural și a celui creativ în politicile de dezvoltare rurală și urbană și în rutele turistice naționale;

➤ Dezvoltarea măsurilor de sprijin pentru inițiativele antreprenoriale în sectorul cultural și cel creativ;

➤ Utilizarea rezultatelor cercetărilor științifice în politicile de dezvoltare rurală și urbană, precum și în rutele turistice naționale și internaționale.

VI. Structura Guvernului

În vederea îndeplinirii programului, este propusă următoarea structură a Guvernului:

- 1. Prim-ministru**
- 2. Viceprim-ministru, ministru al dezvoltării economice și digitalizării**
- 3. Viceprim-ministru, ministru al afacerilor externe și integrării europene**
- 4. Viceprim-ministru, ministru al agriculturii și industriei alimentare**
- 5. Viceprim-ministru pentru reintegrare**
- 6. Ministru al afacerilor interne**
- 7. Ministru al finanțelor**
- 8. Ministru al justiției**
- 9. Ministru al apărării**
- 10. Ministerul infrastructurii și dezvoltării regionale**
- 11. Ministru al energiei**
- 12. Ministru al mediului**
- 13. Ministru al muncii și protecției sociale**
- 14. Ministru al educației și cercetării**
- 15. Ministru al sănătății**
- 16. Ministru al culturii.**